

Zna li dijete što ja hoću?

(letak iz UNICEF-ova projekta **Pomozimo im rasti**, 1996.; priredila Ana Pleša)

Zamislite neku situaciju u kojoj ste vi i vaše dijete
(posjet rodbini, šetnja, gosti u kući, zajednički posao, igra i sl.)

Razmislite i odgovorite kakvi su vaši postupci prema djetetu u toj situaciji.

Zabranjujem	Dopuštam	Očekujem

Ima li više zabrana ili dopuštjenja?

Izričete li očekivanja češće nego zabranu ili dopuštjenje?

Kada želite da se vaše dijete drukčije ponaša i pritom se koristite zabranom, kao:

- ne lupaj tako
- ne budi zločest
- ne cendraj i sl.,

zna li dijete tada što točno od njega očekujete?

Možda ćete reći: Naravno da zna!, no je li baš tako?

Zabranom djetetu govorimo što ne treba raditi, što nam se ne sviđa i pritom dijete ne zna jasno što treba raditi.

Zato umjesto nejasnoga: Ne lupaj tako, treba djetetu reći kako valja lupati da biste i vi i ono bili zadovoljni (Igraj se tiše ili Lupaj u svojoj sobi, ili Lupaj ovako i sl.).

Umjesto: Ne budi zločest, recite djetetu konkretno kako se treba ponašati, što treba raditi da bi bilo bolje.

Na primjer: Budi strpljiva, Pričekaj dok završim, Podijeli slatkiše, Slušaj kad ti govorim, Sjedni mirno i slično.

Na taj način zabranu pretvaramo u dopuštjenje.



Umjesto: Prestani cendrati pa ćeš dobiti..., recite djetetu kako se treba ponašati da bi od vas dobilo ono što želi.

Na primjer: Od mene nećeš to dobiti ako:

(ili) ne razumijem što hoćeš kad:

- cendraš
- prepireš se
- baciš se na pod
- lupaš žlicom po tanjuru
- vičeš
- prigovaraš mi...

Od mene ćeš dobiti što želiš ako:

- pitaš jasno
- zamoliš
- kažeš što hoćeš...

Tako učimo dijete da i ono jasno kaže što hoće u sklopu nekih dogovorenih granica ponašanja. Ako dijete radi nešto što je opasno za njegov život (igra se oštrim predmetima, pretrčava prometnu ulicu i sl.), uz pravilo što treba raditi da bi bilo sigurno, važno je dodati: To što si napravio je opasno ili za posve malu djecu: Ne, to je opasno.

Kada dijete od vas traži dopuštenje za neko svoje ponašanje, a vi biste najradije rekli: Ne, ne dolazi u obzir i nabrojili neke posljedice za dijete – stanite, razmislite! Možda postoji neki uvjet uz koji bi se to ipak moglo napraviti, možda postoji neki "ako". Primjerice, vani pada kiša, a vaše dijete pita smije li u dvorište. Umjesto: Ne, vani pada kiša, smočiti ćeš se, dobro je reći: Da, ako obuješ čizme ili: Da, ako prestane padati kiša.

Trogodišnjak želi s vama kuhati i rezati nožem. Umjesto: Ne, porezat ćeš se, dobro je reći: Da, ako nož držiš ovako, a rajčicu ovako (pokazati kako). Ako ipak morate reći: Ne, objasnite djetetu razlog i nemojte se predomisлити.

Pri izricanju očekivanja također vrijedi pravilo da dijete zna što od njega očekujemo, ako mu kažemo što konkretno treba raditi u nekoj situaciji.

Ako kažemo: Budi pristojan kada dođe Marko, dijete ne zna što konkretno od njega očekujemo. Isprobavat će razna ponašanja i po vašim reakcijama (zabranama, dopuštenjima) zaključivati je li to pristojno ili nije.

Budite odmah jasni i kažite djetetu prije negoli Marko dođe:

Očekujem od tebe:

- da ponudiš Marka bombonima
- da mu dopustiš neka se igra tvojim igračkama
- da se igrate u tvojoj sobi i sl..

Budite konkretni!

